

Asia: VN/14777/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sairauspäivärahan muutoksia ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavoitinta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa sosiaaliturvarahastoihin kohdistuvien säästöjen kanavoinnista?

Säästöjen kanavoitinta esitetyllä tavalla vähentäisi valtion rahoitusosuutta, mutta vastaavasti lisääisi vakuutettujen ja työnantajien rahoitusosuuksia.

Esitetyt muutokset lisääisivät myös hyvinvointialueiden kustannuksia ja siten tosiasiallisesti heikentäisivät hyvinvointialueiden talouden tasapainotilaa. Hyvinvointialueiden kustannuksia lisääviä muutoksia ei tule tehdä tilanteessa, jossa kaikki hyvinvointialueet tekevät taloudellisesti alijäämäisiä tuloksia rahoituksen ja lainsäädännön velvoitteiden epäsuhdan vuoksi.

Lausuttavaa sairauspäivärahan laskentakaavan muuttamisesta?

Laskentakaavan muuttaminen lisääisi työnantajan kustannuksia palkallisen sairauspoissaolon ajalta ja poissaolon jatkuessa tämän jälkeen palkattomana, vähentäisi työntekijän saamaa korvausta ja siten työntekijän tuloa.

Vuositulon ylärajan alentamisen vaikutukset kohdentuisivat kaikkein pienipalkkaisimpiin henkilöstöryhmiin. Tämä voisi edelleen lisätä tarvetta muille sosiaalietuuksille, mikä välillisesti voisi lisätä myös hyvinvointialueiden kustannuksia.

Esitetyt muutokset lisääisivät myös hyvinvointialueiden kustannuksia ja siten tosiasiallisesti heikentäisivät hyvinvointialueiden talouden tasapainotilaa. Hyvinvointialueiden kustannuksia

lisääviä muutoksia ei tule tehdä tilanteessa, jossa kaikki hyvinvointialueet tekevät taloudellisesti alijäämäisiä tuloksia rahoituksen ja lainsäädännön velvoitteiden epäsuhdan vuoksi.

Lausuttavaa taloudellisista vaikutuksista?

Vaikutusten arvioinnissa on esitetty, että kanavoinnin myötä valtion rahoitusosuus sairausvakuutuksen menoista alenisi 586 miljoonaa euroa, työnantajien rahoitusosuus kasvaisi 503 miljoonaa euroa, palkansaajien ja yrittäjien rahoitusosuus kasvaisi 81 miljoonaa euroa ja vakuutettujen rahoitusosuus kasvaisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Työnantajien sairausvakuutusmaksu nousisi 0,49 prosenttiyksikköä ja palkansaajien sekä yrittäjien päivärahamaksu alenisi 0,39 prosenttiyksikköä. Vakuutettujen sairaanhoitomaksu nousisi 0,56 prosenttiyksikköä vuonna 2025. Sairauspäivärahan laskentakaavan muutoksen nettosäästön vaikutuksen julkiselle taloudelle on arvioitu olevan noin 60 miljoonaa euroa.

Esitetyt muutokset lisääisivät myös hyvinvointialueiden kustannuksia ja siten tosiasiallisesti heikentäisivät hyvinvointialueiden talouden tasapainotilaa tilanteessa, jossa kaikki hyvinvointialueet tekevät taloudellisesti alijäämäisiä tuloksia ja hyvinvointialueiden tulee voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kattaa kertyneet alijäämänsä vuoteen 2026 mennessä. Samanaikaisesti hyvinvointialueille kohdennetaan merkittävästi myös muita hallitusohjelman mukaisia säästötoimenpiteitä. Hyvinvointialueiden kustannuksia lisäävät muutokset tulisi jättää toteuttamatta.

Lausuttavaa työllisyysvaikutuksista?

Esitetty muutos voisi heijastua osatyökykyisen henkilöstön rekrytointiin ja uudelleensijoittumiseen työnantajien sairauspäivärahakustannusten nousun myötä.

Henkilöstökustannusten noustessa myös käytettävissä oleva henkilöstöresurssi voisi vähentyä edelleen.

Myönteisenä vaikutuksena muutos voisi vaikuttaa työntekijän motivaatioon aikaisempaan työhön paluuna sekä kannustaen työnantajaa tekemään työkykyä edistäviä toimenpiteitä sairauspoissaolon sijaan työkyvyn salliessa.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Työntekijän maksuosuuksien nousu vaikuttaisi erityisesti matalapalkkaisiin työntekijöihin ja työtekijöihin, joiden työkyky on alentunut.

Lausuttavaa vaikutuksista yrityksiin ja muihin työnantajiin?

-

Lausuttavaa vaikutuksista viranomaisiin?

Muutos kokonaisuudessaan aiheuttaisi muutoksia viranomaisten prosesseihin ja ohjeistuksiin, myös hyvinvointialueella perustelumuiistiossa kuvattujen vaikutusten lisäksi.

Lausuttavaa muista yhteiskunnallisista vaikutuksista?

Esitetyt muutokset voivat lisätä tarvetta muille sosiaalietuuksille.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Lain mahdollinen voimaantulo vuoden 2025 alussa tulisi pystyä huomioimaan vuoden 2025 talouden suunnitellussa. Aikataulullisesti tämä on haasteellista, sillä vuoden 2025 toiminnan ja talouden suunnittelu on parhaillaan käynnissä.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Ehdotetulla muutoksella olisi todennäköisesti myös laajempia kerrannaisvaikutuksia hyvinvointialueille, työntekijöille sekä viranomaisyhteistyöhön. Vaikutuksia tulisi arvioida ja seurata sekä taloudellisten että sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta. Keski-Suomen hyvinvointialue ei kannata esitettyä lainsäädännön muutosta.

Suntioinen Aija-Elina
Keski-Suomen hyvinvointialue